

УПЪТВЕНИЯ

за написване отговоритъ въ картата Д — за сградата

I. Кои сгради ще се преброяватъ

1. На 31. XII. 1926 г., заедно съ преброяването на населението ще се извърши и преброяване на къщите и всички други сгради въ страната. Поради това, едновременно съ попълването на домакинската и личнитъ карти, ще се попълни и по една карта Д за всѣка къща и всѣка друга *отдѣлна сграда*.

2. Всѣки домакинъ, който притежава една или повече сгради, ще попълни по една карта за всѣка своя *подъ отдѣлен покривъ* сграда (къща, дюкянъ, магазинъ, яхъръ, плѣвня, хамбаръ и пр.), която се намира на улицата, въ двора му или вънъ отъ него; така щото, колкото *отдѣлни* (подъ отдѣлни покриви) сгради притежава домакинъ, толкова и *отдѣлни карти* Д ще попълни.

3. Подвижнитъ жилища, като *стари параходи, кораби, ладии, подвижни бараки (на колелета)* и други такива, които се обитаватъ, ще се смѣтатъ за къщи и за тѣхъ също ще се попълни по една карта Д.

4. Изключватъ се отъ преброяване, т. е. нѣма да се написватъ карти за сгради за: будици, нужици (отдѣлно построени), курници за домашни птици, кошовецъ отъ пѣрти за кукурузъ, кончинитъ за свини, непокрититъ кошари (саи) за овци и избобидъ асчичи подобни дребни сгради отъ пѣрти, плетъ, дървета и дѣски. Санитъ (кошаритъ) за овци ще се преброяватъ, само ако сж покрити и обградени като яхъри. Също тѣй ще се преброяватъ масивнитъ модерни кочини и трайнитъ модерни курници.

II. Кой ще попълва картата.

5. Ако въ сградата не живѣе самиятъ ѝ притежателъ, а е дадена *подъ наемъ* на друго лице, картата за сградата ще се попълни *отъ наемателя*; а ако въ сградата живѣе и притежателъ и наематели, картата ще се попълни само *отъ притежателя*. Когато въ една сграда живѣятъ нѣколко домакинства като наематели, картата ще се попълни отъ главния наемателъ, или отъ опълномоощеното отъ притежателя лице; ако *такова* лице нѣма опълномоощеното, преброятелъ възлага попълването на едно отъ наемателитъ. Също тѣй ще се постѣлва и когато нѣколко магазини или дюкяни, нахождащи се *подъ единъ покривъ*, сж дадени *подъ наемъ* на нѣколко наематели.

6. Картитъ на ония сгради, въ които презъ време на преброяването не живѣе никой, а и самиятъ имъ притежателъ отсъствава нѣкъде, се попълватъ отъ *опредѣления отъ притежателя настоящникъ*; ако ли нѣма такъвъ, картитъ се попълватъ отъ *агентъ-преброятелъ* по указание на съседитъ.

7. Картитъ за училища, черкви, хаври, джамии, както и за *държавни, окръжни, общински и обществени сгради*, които служатъ за помѣщение на нѣкое учреждение, се попълватъ отъ *главния учителъ, председателя-епитропъ, надлежния разпоредителъ на зданието, на хаврата, джамията и надлежния началникъ на учреждението*.

Картитъ за сградитъ на *земледѣлскитъ, индустриалнитъ и други училища, конзаводитъ, депата и пр.* се попълватъ отъ *началникитъ на тия заведения*.

III. Попълването на картата.

Най-напредъ домакинъ-притежателъ на сградата или наемателъ, отбелязва отгоре на картата околнѣта, общината, населеното мѣсто (градъ, село, колиби или махала), улицата, дето се намира сградата, № на сградата, името, презимето и прѣворъ на стопанина на сградата (№ на преоброятелния участъкъ и № на домакинството ще отбележи предварително самиятъ агентъ-преброятелъ) и следъ това написва последователно, ясно, четливо и безъ съкращения отговоръ на всѣки единъ отъ зададенитъ въ картата въпроси

Въпросъ 1 и 2. При попълването на картата особено вниманіе трѣбва да се обърне на първитъ два въпроса. Тукъ ще се означатъ: *първо, какъва е сградата* (т. е. обикновенна къща, хотелъ, ханъ, болница, черква, хавра, затворъ, фабрика, дюкянъ, магазинъ, плѣвня, хамбаръ и пр.) и второ, за какво служи. Ако сградата служи само за жилище, ще се пише *„само за живѣене“*; ако служи и за живѣене и за друга нѣкаква цѣль, напр., къща съ магазинъ (съ дюкянъ, съ плѣвня, съ хамбаръ и т. н.), ще се отговори

„за живѣене и за дюкянъ“ (— за плѣвня — за хамбаръ и т. н. (споредъ случая); най-сетне ако сградата не служи никакъ за живѣене, ще се означатъ за какво именно служи: за „дюкянъ“, „работилница“, „фабрика“, „складъ за стоки“, „плѣвня“, „хамбаръ“, „черква“, „училище“, „джамия“, „хавра“ и т. н. Ако една сграда е строена за къща и отпосле е приспособена за училище, учреждение, болнично заведение, полицейски участъкъ и др. т., въ картата ще се означатъ: „къща, служи за училище“, или „учреждение“, или „болница“ и т. н. (споредъ случая).

На **въпросъ 6** ще се отговори, като се означатъ годината, когато е била построена сградата. Ако сградата е била отсетне малко престоена, безъ да си е промѣнила общия видъ, или когато престоената частъ е по-малка (по голѣмина, а не по стойностъ) отъ старата сграда, то ще се означатъ годината, когато е била свършена старата постройка. Независимо отъ това въ следващия **въпросъ 7** ще се покаже, кога е била (годината) престоена същата сграда.

За сграда, на която престоената частъ е по голѣма отъ старата постройка, ще се означатъ въ точка 6 годината, когато е била свършена престоената ѝ, т. е. сградата ще се счита като новостроена презъ нея година. Въпросъ 7 въ тоя случай ще остане празенъ (черта).

Въпросъ 8 се отнася до застроената само площъ. Ако тая площъ не е извѣстна, да се измѣри най-точно и покаже.

Въпросъ 9 се отнася до сегашната, *пазарната*, а не до коштуемата или емлячната стойностъ на сградата. Ако по какъвто и да е начинъ тая стойностъ не може да се опредѣли, или е неизвѣстна, то да се означатъ покупната ѝ стойностъ (ако е купена) или коштуемата ѝ стойностъ, като се означатъ и годината на покупката или постройката.

На **въпросъ 10**, както и на последующитъ, ще се отговори само тогава, когато сградата е жилище или живѣене въ нея хора. Ако сградата не служи за жилище, то всѣки въпросъ 10—13 ще се оставятъ празни (черти).

На **въпросъ 11** да се отговори, като се отбележи числото на стаятъ по отдѣлно: а) въ подземнето, б) на земята и етажитъ, в) на тавана. За подземенъ етажъ се смѣта етажътъ, който е изцѣло, наполовина, или най-малко $\frac{1}{2}$ въ земята; надземенъ етажъ ще се брои и тоя, който е съ по-малко отъ $\frac{1}{2}$ частъ *подъ земята*. За жилищни стаянъ ще се смѣтатъ и кухнитъ, но не и зимницитъ, банитъ, вилеритъ и пр., които не сж приспособени за жевѣене.

На **въпросъ 12** ще се отговори, като се означатъ числото на жилищата (апартаментитъ) отъ които се състои къщата. За отдѣлно жилище или апартаментъ ще се смѣта всѣки етажъ отъ къщата, или частъ отъ него, предназначень за живѣене на едно домакинство. Жилище, предназначено за едно домакинство, но живѣятъ въ него две и повече домакинства при обща кухня или безъ такава, ще се брои за едно жилище. По общо правило, мѣрилото за отдѣлно жилище е самостоятелната кухня.

На **въпросъ 13 а)** ще се отговори, като се впише единъ отъ тритъ посочени случаи. На точка б) отъ сѣщия въпросъ ще се отговори, като се изброятъ всички домакинства съ означение името и презимето на главата на всѣко отдѣлно домакинство, числото на членовецъ отъ които се състои то, както и числото на жилищнитъ стаянъ, които заема всѣко отдѣлно домакинство.

Ако сградата не е заета отъ никого и е празна въ деня на преброяването, на точка б) ще се отговори, като се попълнятъ всѣчки графи, а вмѣсто име и презиме на домакинството, ще се отбележи: „незаста“.

Също така, ако само нѣкое жилище (апартаментъ) отъ сградата не е заето, то и въ тоя случай, вмѣсто име и презиме на главата на домакинството, ще се напише: „незаста“, а другитъ графи отъ сѣщия редъ ще се попълнятъ съответно.

* * *

Следъ като се попълни така картата, лицето, което я е попълнило, ще удостовери съ подписа си вѣрността и точността на написанитъ сведения, като покаже същевременно въ какъството си на какъвъ е попълнило картата, т. е. като *притежателъ, наемателъ, началникъ на заведението, агентъ-преброятелъ* и пр.